

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-262-6-2>

О. БІЖКО, В. КРАВЧЕНКО

Запорізький національний університет

ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА РОМАНУ О. МИХАЙЛЮТИ «ПАДІННЯ ХВ'ЮРЕРА»

Розвиток сучасного українського політичного роману впливає на формування нового рівня усвідомлення українського суспільного життя, де людина стала епіцентром на шляху поступу. Осмислення життєвих перипетій, зображення конкретних персоналій, наголошення на наявній свободі вибору, акцентування на національному самоствердженні – усе це ілюструє власне національно-філософське бачення письменників, підсилює цінність творів такої тематики, серед яких чільне місце посідає роман «Падіння хв'юрера» О. Михайлюти. Твір має суспільно-політичну зорієнтованість, висвітлює культуру взаємин між людьми різних соціальних станів, надає можливість автору висловити власні світоглядні рефлексії на навколишню політичну дійсність і місце українця-патріота в ній.

До сьогодні існують різні дискурси щодо літературних родів, жанрів, критеріїв для їх зіставлень і розрізень, про що йшлося в О. Галича, Н. Копистянської, С. Скварчинської, А. Ткаченка та ін. Але на новітньому рівні вивчення жанру поглиблюється неузгодженість між поняттями та судженнями. В українських творах, особливо сучасних, можна простежити гібридність текстових сполук, синтез, синкретизм, гнучкість, еластичність жанру.

Урахувавши ступені родо-видового та жанрово-різновидного поділу, характеризуємо «Падіння хв'юрера» так: рід – проза; вид – політична; жанр – роман; жанровий різновид – політичний роман; жанрова модифікація – сатирично-політичний.

К. Шабаль окреслила «Падіння хв'юрера» як жанровий різновид, у сюжетно-фабульну основу якого покладено політичний конфлікт [2, с. 14]. Сатирично-політичний роман – жанрова модифікація, що вирізняється сатиричним зображенням особистості, яка жадає влади, прагне утриматися на політичному «олімпі» й володарювати світом, викривальним пафосом, уїдливіми характеристиками, гротескною галереєю образів-персонажів, ідейною гостротою, зумовленою

глибоким проникненням у суть зображуваних подій і явищ у соціально-політичній сфері. Тож проблема людини та влади, політичний конфлікт – доміанти аналізованого твору. Простежується єдиноборство у сфері владних відносин, що особливо вияскравлюється на прикладі боротьби головних протагоністів Роя Угрюмого та Богдана Орла.

Авторське глузливо-критичне ставлення до антигероя вже означено в назві. Автор ввів в обіг лексему «хв'юрер», проте цією іронією не обмежився. Він камуфлює негатив у комічну, часом фантастичну, форму буття протагоніста (суб'єкт із властивостями надлюдини; породження диявола; результат генетичного секретного експерименту; «...фактично отримали особу, в якій злилися Сталін і Гітлер» [1, с. 25]). Політикум провідних держав припише перед віроломністю Великої Яузи [1, с. 15] та її очільником-диктатором. Відсіч російській агресії та імперським намірам дає український офіцер, усунувши ядерну загрозу.

Отже, неординарний твір «Падіння хв'юрера» О. Михайлюти – своєрідна текстова політична картина, проєкція на призвідників російсько-української війни. Комплексна візія художньої оригінальності роману залишає науковий простір для подальших досліджень.

Література

1. Михайлюта О. Падіння хв'юрера : роман. Київ : Журналіст України, 2020. 256 с.
2. Шабаль К. Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Бердянськ, 2019. 20 с.